

Aanvrager:	Stichting Architectuurcentrum Amsterdam (ARCAM)
Titel:	De stad is niet van steen
Gevraagd bedrag:	€ 109.575 per jaar

POSITIEF

Inleiding en samenvatting

Stichting Architectuurcentrum Amsterdam (ARCAM) doet een aanvraag bij de Regeling Activiteitenprogramma's creatieve industrie voor een tweejarig activiteitenprogramma getiteld 'De stad is niet van steen'. Het aangevraagde bedrag is € 109.575 per kalenderjaar. Arcam heeft ingediend binnen het landsdeel west.

Arcam is een centrum voor architectuur, stedenbouw en landschap in Amsterdam. Arcam fungeert als ontmoetingsplek voor iedereen die geïnteresseerd is in architectuur, stedenbouw en landschapsontwerp. Van daaruit belicht en verkent Arcam actuele stedelijke opgaven en ambities, en kijkt ze naar de rol die de ontwerpers, beleidsmakers, bouwers, opdrachtgevers en gebruikers kunnen spelen bij het vormgeven van de leefomgeving. Arcam gelooft dat (landschaps) architecten, stedenbouwkundigen en opdrachtgevers kunnen bijdragen aan een rechtvaardige leefomgeving, mits ze lokale kennis, persoonlijke verhalen en inzichten die door ervaring tot stand zijn gekomen serieus nemen. Het programma bestaat uit tentoonstellingen, gesprekken, wandelingen en rondleidingen. Daarnaast onderzoekt Arcam uiteenlopende vormen van (onderbelichte) ontwerpkenis.

Met het activiteitenprogramma 'De stad is niet van steen' vraagt Arcam aandacht voor de stad als stresslandschap – als drukke, prikkelrijke en lang niet altijd veilige leefomgeving. Arcam wil hiermee vorm en ruimte geven aan mentale overbelasting als ontwerpogave. Hiermee verschuift het debat van individuele problematiek naar systeemproductie van mentale condities. Het doel is om een publieke infrastructuur voor reflectie, kennis en ervaring te creëren en bij te dragen aan een betere samenwerking tussen culturele, publieke en zorgsectoren. Het activiteitenprogramma bestaat uit drie programmalijnen: 'Tijdljn van mens en steen'; 'De helende stad'; en 'Triggers en glimmers'. De programmalijnen worden geleid en gevoed door curatoren. Kennis, ervaringen en inzichten worden tussen de lijnen uitgewisseld en gedurende de looptijd van het programma verder ontwikkeld. Zo ontstaat aandacht en bewustwording rondom de impact van bouwprocessen op mentale gesteldheid en wordt inzichtelijk welke (ruimtelijke) elementen stress opleveren. Arcam ziet 2027 als onderzoeksjaar om kennis te verzamelen en kennisdragers te verbinden. In 2028 verbreedt de organisatie het programma op basis van de nieuwe inzichten. Voor de uitvoering van het activiteitenprogramma werkt Arcam samen met onder andere Synchroon, Rochdale en de gemeente Amsterdam.

Overwegingen van de adviescommissie

De adviescommissie is uitgesproken positief gestemd over de aanvraag van Arcam. Ze beoordeelt de artistiek-inhoudelijke kwaliteit van het activiteitenprogramma als goed. De commissie vindt de thematiek van het activiteitenprogramma, waarin mentale overbelasting wordt benaderd als ontwerpogave, verrassend en goed onderbouwd. Ze spreekt van een helder uitgewerkt activiteitenplan, waaruit blijkt dat de organisatie de juiste expertise meeneemt en relevante partners betreft. De commissie noemt de betrokken makers goed gekozen en relevant, ook internationaal. Ze vindt dat Arcam er met het activiteitenprogramma overtuigend in slaagt mensen - van curator tot onderzoeker en ontwerper - in een goede rol te plaatsen. Daarnaast vindt de commissie het sterk hoe de organisatie voortbouwt op bestaande kennis en werkwijzen, bijvoorbeeld in de lezingenreeks 'De helende stad' en het

workshopprogramma 'Triggers en glimmers'. In het algemeen heeft de commissie veel vertrouwen in zowel de vakdeskundigheid van de betrokken makers, als de zeggingskracht en oorspronkelijkheid van het programma. Wel merkt de commissie op dat de reguliere programmering van Arcam in de aanvraag weinig wordt geduid. Hoewel ze begrijpt dat dit geen onderdeel uitmaakt van het activiteitenprogramma waarvoor wordt aangevraagd, had ze graag meer inzicht gekregen in de context waarin het activiteitenprogramma ontwikkeld en gepresenteerd wordt.

Ook de bijdrage aan het vakgebied en de maatschappelijke betekenis beoordeelt de commissie als goed. De commissie heeft waardering voor de gelaagdheid van het activiteitenprogramma. Ze verwacht dat de organisatie zowel een breder publiek zal aanspreken als het vakinhoudelijke gesprek verder zal brengen. De commissie noemt Arcam thematisch agenderend en vernieuwend in de manier waarop de organisatie relevante thema's de architectuurwereld binnenbrengt. Ook vindt de commissie dat uit het activiteitenplan blijkt dat de organisatie bewust kijkt naar hoe de activiteiten de meeste impact kunnen maken. Keuzes in onder andere project- en contentformats en partners dragen eraan bij dat ook spelers uit systeemwerelden actief worden betrokken en opgedane inzichten op de juiste plek terechtkomen. De deelname van woningcorporatie Rochdale noemt ze als een mooi voorbeeld hiervan.

De commissie spreekt van een professionele communicatiestrategie, waarin duidelijke doelen zijn gesteld. Ze vindt de plannen op het gebied van publieksbereik goed verbonden aan de inhoud van het programma. Ook zijn doelgroepen helder omschreven, evenals de partners waarmee de organisatie samenwerkt voor het bereiken van deze mensen. De commissie verwacht dat de benadering van het thema toegankelijk genoeg is om ook mensen te kunnen bereiken die minder vanzelfsprekend deelnemen aan culturele of professionele programma's. Ze beoordeelt de aanvraag als goed op het criterium toegankelijkheid en publieksbereik.

Uit de aanvraag blijkt dat Arcam in bedrijfsmatig opzicht een gezonde organisatie is. De commissie twijfelt er niet aan dat de organisatie in staat is om de geplande activiteiten op een verantwoorde en financieel gezonde manier uit te voeren. De begroting is voldoende gespecificeerd, en het dekkingsplan laat een sterke mix van verschillende inkomsten zien. De commissie vindt het positief dat de organisatie een substantieel bedrag aan sponsoring ontvangt, en ze noemt het stijgen van de publieksinkomsten in de afgelopen jaren een mooie ontwikkeling. Ook op het criterium met betrekking tot de bedrijfsvoering en organisatie beoordeelt de commissie de aanvraag als goed.

Alles overziend spreekt de commissie van een heldere aanvraag en een doordacht activiteitenprogramma. Ze ziet een goede samenhang tussen afzonderlijke onderdelen van het programma en is positief over de aansluiting bij Arcams meerjarenprogramma 'Systeembrekers'. Ook de consistentie van de aanvraag in doel en opzet beoordeelt de commissie als goed.

Advies aan het bestuur van het Stimuleringsfonds

De commissie adviseert het bestuur de aanvraag van Stichting Architectuurcentrum Amsterdam (ARCAM) te honoreren. De aanvraag scoort over het geheel genomen goed op de in de regeling geformuleerde beoordelingscriteria. De commissie verwacht, na bestudering van de aanvraag en op basis van bovenstaande overwegingen, dat de instelling vanuit diens kerntaak met het activiteitenplan een waardevolle bijdrage zal leveren aan de ontwikkeling en professionalisering van de creatieve industrie in Nederland.